

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr

ΤΜΗΜΑ Α' ΣΕΠ

Μ. Καραμαλάκου-Λάππα sep@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο: 210 344 2222, 210 344 2224

**ΤΜΗΜΑ Β' ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ &
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

Α. Ξυλόκοτα t05sde1@minedu.gov.gr
(Π.Ε.) Τηλ.: 210 344 3791, Fax: 210 344 3013
(Α.Υ.) Τηλ.: 210 344 2579

ΤΜΗΜΑ Δ' ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Π. Σακκοπούλου taapolag@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο: 210 344 30 23

ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ :

Comenius – Leonardo da Vinci

Χρ. Πολίτη ermundus@minedu.gov.gr
Τηλέφωνο: 210-3443183, Fax: 210-3442477

eTwinning - Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης

Αγγελόπουλος Π. etwinning@sch.gr
Τηλέφωνο: 210 344 2060

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:

Μαρούσι, 31-10-2013

Αρ.Πρωτ.: 163790/Γ7

Βαθμός Προτερ.: ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

1. Περιφερειακές Διευθύνσεις Π.Ε. & Δ.Ε. της χώρας (έδρες τους)
2. Προϊστάμενους Παιδαγωγικής & Επιστημονικής Καθοδήγησης Π.Ε. & Δ.Ε. (μέσω Περιφ. Δ/σεων)
3. Σχολικούς Συμβούλους Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης (μέσω Περ/κών Δ/σεων)
4. Διευθύνσεις Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπαίδευσης της χώρας (έδρες τους)
5. Υπεύθυνους:
  - Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ)
  - Αγωγής Υγείας (ΑΥ)
  - Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ)
  - Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΣΔ)(μέσω των Δ/σεων Π.Ε. & Δ.Ε. της χώρας)
6. ΚΕΣΥΠ της χώρας (δια μέσου των οικείων Δ/σεων Εκπ/σης)
7. ΚΠΕ της χώρας
8. Σχολικές Μονάδες όλης της χώρας (μέσω Δ/σεων Π.Ε. & Δ.Ε. Εκπ/σης)

**ΘΕΜΑ: ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
(Αγωγής Σταδιοδρομίας, Αγωγής Υγείας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Πολιτιστικών Θεμάτων,
Comenius- Leonardo da Vinci και eTwinning)
ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2013-2014**

Κατά τη σχολική χρονιά 2013-14 και για τον καλύτερο σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων: Αγωγής Σταδιοδρομίας (ΑΣ), Αγωγής Υγείας (ΑΥ), Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ), εγκεκριμένων ευρωπαϊκών προγραμμάτων Comenius, Leonardo Da Vinci και eTwinning στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ισχύουν τα ακόλουθα:

1. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1.1. Σχεδιασμός

Η διαδικασία ανάπτυξης Σχολικών Δραστηριοτήτων έχει ως εξής: Με την έναρξη του σχολικού έτους οι Υπεύθυνοι Σχολικών Δραστηριοτήτων και οι υπεύθυνοι ΚΕΣΥΠ ενημερώνουν τους Διευθυντές και τους Συλλόγους Διδασκόντων των σχολικών μονάδων, για τις δυνατότητες ανάπτυξης και τη μεθοδολογία εφαρμογής προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων. Στη συνέχεια ο Διευθυντής, σε ειδική παιδαγωγική συνεδρίαση,

ενημερώνει σχετικά τους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί που επιθυμούν να αναλάβουν την υλοποίηση προγράμματος συγκροτούν εθελοντική μαθητική ομάδα, η οποία μπορεί να αποτελείται:

- από το σύνολο των μαθητών ενός σχολικού τμήματος
- από ομάδα μαθητών /τριών διαφορετικών τμημάτων ή τάξεων
- από μαθητές του σχολείου σε συνεργασία με μαθητές άλλου σχολείου.

Όταν συγκροτηθεί η ομάδα, ο εκπαιδευτικός επιλέγει σε συνεργασία με τους μαθητές/τριες το θέμα του προγράμματος. Σε ό,τι αφορά την επεξεργασία των θεμάτων, υπενθυμίζουμε τις βασικές αρχές που εφαρμόζονται στα προγράμματα των Σχολικών Δραστηριοτήτων: η διεπιστημονική θεώρηση, η βιωματική προσέγγιση, η ενθάρρυνση της μαθητικής πρωτοβουλίας, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, η ανάπτυξη δημοκρατικού διαλόγου, η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης και οι αρχές της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη. Μετά την επιλογή του θέματος, ακολουθεί ο σχεδιασμός του προγράμματος που περιλαμβάνει τον τίτλο, τα υποθέματα, τους στόχους, το περιεχόμενο, τη μεθοδολογία, το χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης, τις ενδεχόμενες συνεργασίες, τα πεδία σύνδεσης με τα αναλυτικά προγράμματα, το ημερολόγιο προγραμματισμού δραστηριοτήτων και τα ονοματεπώνυμα των εκπαιδευτικών και για τη δευτεροβάθμια τα ονοματεπώνυμα και των μαθητών που θα συμμετέχουν. Στη συνέχεια, συμπληρώνεται με τις πληροφορίες αυτές «Σχέδιο υποβολής προγράμματος Σχολικών Δραστηριοτήτων», υπόδειγμα του οποίου επισυνάπτεται. (παράρτημα 2)

1.2. Έγκριση

Τα συμπληρωμένα σχέδια εγκρίνονται από τον Διευθυντή και τον Σύλλογο Διδασκόντων της σχολικής μονάδας ή των σχολικών μονάδων, σε περίπτωση συνεργασίας σχολείων, και στη συνέχεια υποβάλλονται **στους Υπευθύνους των οικείων Διευθύνσεων Εκπαίδευσης**, προκειμένου οι τελευταίοι να εισηγηθούν την έγκρισή τους στην Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων. Στην Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων συμμετέχουν σύμφωνα με τις Υ.Α.: 1) Γ2/4867/28-8-1992, (ΦΕΚ 629 τ. Β/23-10-1992 και 2) Γ1/377/865, (ΦΕΚ 577/23-9-1992) οι Υπεύθυνοι/νες Σχολικών Δραστηριοτήτων και συγκεκριμένα στις Διευθύνσεις Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας, Β' Αθήνας, Γ' Αθήνας, Δ' Αθήνας, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής, Πειραιά, Ανατολικής Θεσσαλονίκης, Δυτικής Θεσσαλονίκης και Αχαΐας οι Υπεύθυνοι/νες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), Αγωγής Υγείας (ΑΥ) Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ) και σε όλες τις άλλες Διευθύνσεις Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπαίδευσης οι Υπεύθυνοι/ες Σχολικών Δραστηριοτήτων (ΣΔ). Σε όλες τις Διευθύνσεις Δ/θμιας Εκπαίδευσης της χώρας συμμετέχει και ένας Υπεύθυνος ΚΕΣΥΠ.

Οι Υπεύθυνοι/νες οφείλουν να παρακολουθούν την ομαλή και με ενεργό παρουσία των συμμετεχόντων εξέλιξη των προγραμμάτων, να υποστηρίζουν και να αξιολογούν τα υλοποιούμενα προγράμματα ευθύνης τους και μετά από σχετική έγκριση από την αρμόδια Διεύθυνση (ΣΕΠΕΔ) του Υ.ΠΑΙ.Θ., να οργανώνουν επιμορφωτικές συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες, καθώς και να επιμορφώνουν κατά προτεραιότητα εκπαιδευτικούς, που δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία στην υλοποίηση προγραμμάτων. Για όλα τα προαναφερόμενα μπορούν να συνεργάζονται με τμήματα Πανεπιστημίων, Σχολικούς Συμβούλους, ΚΠΕ (προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης), ΟΤΑ, Μουσεία, Βιβλιοθήκες, Αρχαία, μη κυβερνητικούς φορείς, ειδικούς επιστήμονες, επαγγελματίες κ.α. ανάλογα με τις θεματικές των προγραμμάτων.

Οι Υπεύθυνοι/νες και ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας ελέγχουν την υλοποίηση των εγκεκριμένων προγραμμάτων.

Ειδικότερα για το eTwinning, τον έλεγχο και την αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προγραμμάτων αναλαμβάνει η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης (ΕΥΥ), η οποία εδρεύει στο Υ.ΠΑΙ.Θ. Στη συνέχεια, τα έργα υποβάλλονται στις αντίστοιχες Επιτροπές Σχολικών Δραστηριοτήτων προς έγκριση.

Προτείνεται, όταν αυτό είναι εφικτό, η αρχική ενημέρωση - επίσκεψη στα σχολεία να γίνεται από κοινού, από τους Υπευθύνους όλων των Σχολικών Δραστηριοτήτων (εκεί όπου υπάρχουν περισσότεροι του ενός) και τους υπευθύνους ΚΕΣΥΠ. Οι Διευθυντές/ντριες των σχολείων παρακαλούνται να διευκολύνουν τους Υπευθύνους, διαθέτοντας ικανό χρόνο, χωρίς να διαταράσσεται το πρόγραμμα του σχολείου. Διευκρινίζεται ότι οι όμιλοι των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων δεν υποβάλλονται για έγκριση ως προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων.

1.3. Δαπάνες υλοποίησης

Για το τρέχον σχολικό έτος δεν προβλέπεται από τον κρατικό προϋπολογισμό κάλυψη δαπανών για υπερωρίες εκπαιδευτικών.

1.4. Διάρκεια και ωράριο υλοποίησης προγραμμάτων – συμμετοχή των Εκπαιδευτικών

Η διάρκεια ενός προγράμματος Αγωγής Σταδιοδρομίας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων μπορεί να είναι τουλάχιστον 5 μήνες για τη Δ/θμια και από 2 έως 6 μήνες για την Π/θμια.

Ειδικότερα για πρόγραμμα eTwinning, η διάρκεια του προγράμματος (για δικαίωμα συμπλήρωσης δύο ωρών στο ωράριο του/της εκπαιδευτικού) δεν μπορεί να είναι μικρότερη των **πέντε (5) μηνών**. Το δίωρο διατίθεται στον/στην εκπαιδευτικό για την οργάνωση της συνεργασίας (μετάφραση, ψηφιοποίηση και επεξεργασία υλικού, συμπλήρωση του twin blog, κάρτα προόδου κλπ) και για την επικοινωνία με τα συνεργαζόμενα σχολεία εκτός των ωρών διδασκαλίας του.

Τα προγράμματα στην **Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση** υλοποιούνται **εντός ωρολογίου προγράμματος**

- στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης
- με διάχυση σε όλα τα μαθήματα
- στο ολόημερο σχολείο
- στα μαθήματα ειδικότητας

Στα ολόημερα Δημοτικά σχολεία με το αναμορφωμένο διδακτικό ωράριο, στην ευέλικτη ζώνη αναφέρονται συγκεκριμένα θεματικά προγράμματα που εφαρμόζονται μία ώρα την εβδομάδα, ως εξής: Α' τάξη: Αγωγή Υγείας, Β' τάξη: Διατροφικές συνήθειες, Γ' τάξη: Κυκλοφοριακή Αγωγή, Δ' τάξη: Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι θα αναλάβουν αυτά τα προγράμματα της Ευέλικτης Ζώνης μπορούν να τα υποβάλουν εκτός από το Σχολικό Σύμβουλο και στον αντίστοιχο Υπεύθυνο Σχολικών Δραστηριοτήτων της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ώστε να ενημερώνονται για επιπρόσθετο υλικό και θεματικές επιμορφωτικές εκδηλώσεις. Κάθε μαθητής και εκπαιδευτικός της Π/θμιας Εκπ/σης μπορεί να συμμετέχει μέχρι και σε τρία (3) προγράμματα.

1. Τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων στη **Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση** υλοποιούνται μετά το πέρας των μαθημάτων.
2. Για κάθε πρόγραμμα διατίθεται εβδομαδιαίως ένα **δίωρο**, το οποίο ορίζεται συγκεκριμένα και αναγράφεται στο πρακτικό του Συλλόγου διδασκόντων καθηγητών του σχολείου, που εγκρίνει το πρόγραμμα. Το πρακτικό αυτό συνοδεύει το «Σχέδιο υποβολής προγράμματος» (βλέπε συνοδευτικά έντυπα).
3. Για κάθε πρόγραμμα δικαιολογούνται μέχρι δυο ώρες συμπλήρωσης ωραρίου. Η συμπλήρωση αφορά τον/την εκπαιδευτικό που **αναλαμβάνει** πρόγραμμα ή εναλλακτικά δύο εκπαιδευτικούς του προγράμματος, εφόσον το επιτρέπει το ωρολόγιο πρόγραμμα και το δυναμικό του σχολείου. Για κάθε εκπαιδευτικό το ανώτατο όριο συμπλήρωσης ωραρίου από υλοποίηση προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων ορίζεται σε δύο ώρες.
4. Κάθε **εκπαιδευτικός της Δ/θμιας Εκπ/σης** μπορεί να υλοποιεί έως δύο (2) προγράμματα, εκ των οποίων το ένα ως αναλαμβάνων. Κάθε πρόγραμμα μπορεί να υποστηρίζεται από ομάδα 1-4 εκπαιδευτικών, συμπεριλαμβανομένου του αναλαμβάνοντος.
5. Κάθε **μαθητής** μπορεί να συμμετέχει μέχρι και σε δύο (2) προγράμματα.

Οι Διευθυντές/ντρίες των Σχολικών Μονάδων, οι Διευθύνσεις Π/θμιας – Δ/θμιας Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και οι Υπεύθυνοι (ΠΕ, ΑΥ, ΠΘ, ΣΔ, ΚΕΣΥΠ) οφείλουν να διευκολύνουν και να υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι υλοποιούν προγράμματα, εξασφαλίζοντας κατά το δυνατόν τον κατάλληλο χώρο και τα απαραίτητα εργαλεία για τη διεξαγωγή του/των προγράμματος/των.

1.5. Ολοκλήρωση προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων – Βεβαιώσεις Υλοποίησης Προγράμματος

Αμέσως μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων έκαστης σχολικής μονάδας, ο Διευθυντής της ενημερώνει εγγράφως τον/τους Υπεύθυνο/ους Σχολικών Δραστηριοτήτων και τους Υπευθύνους ΚΕΣΥΠ για την ολοκλήρωση ή μη των προγραμμάτων του σχολείου σύμφωνα με το Σχέδιο Υποβολής Προγράμματος που είχε υποβληθεί στην αρχή του σχολικού έτους.

Στη συνέχεια λαμβάνοντας υπόψη την παραπάνω ενημέρωση χορηγείται Βεβαίωση Υλοποίησης Προγράμματος με τις υπογραφές του Διευθυντή Εκπ/σης και του Υπευθύνου Σχολικών Δραστηριοτήτων/ΚΕΣΥΠ.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς για όλες τις Σχολικές Δραστηριότητες ορίζεται ημέρα/ημέρες παρουσίασης-προβολής των προγραμμάτων (γιορτές μαθητικής δημιουργίας) σε τοπικό επίπεδο.

1.6. Συνεργασίες με άλλους φορείς

Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων μπορούν να υλοποιηθούν, σύμφωνα με τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις και διαδικασίες, στο πλαίσιο οποιουδήποτε προγράμματος εγκεκριμένης συνεργασίας του Υ.ΠΑΙ.Θ. με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, δημόσιους οργανισμούς, φορείς τοπικής ή νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, ΑΕΙ, ΤΕΙ κ.ά. (βλ. και Γ7/47587/16-5-2003), καθώς επίσης και στο πλαίσιο υλοποίησης πρότυπων προγραμμάτων ή διεθνών συνεργασιών. Για οποιαδήποτε συνεργασία με φορείς ή φυσικά πρόσωπα **μέσα** στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, θα πρέπει να υπάρχει:

- έγκριση του φορέα από τη Δ/νση ΣΕΠΕΔ (οι εγκρίσεις ισχύουν για ένα σχολικό έτος),
- η σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή της σχολικής μονάδας.

1.7. Προθεσμία υποβολής Προγραμμάτων

Τα σχέδια προγραμμάτων πρέπει να υποβληθούν **μέχρι την Παρασκευή 29 Νοεμβρίου 2013**, στην τοπική Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Οι Διευθύνσεις Εκπαίδευσης **πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες έγκρισης των υποβληθέντων σχεδίων προγραμμάτων μέχρι τις 06 Δεκεμβρίου 2013.**

Ειδικότερα για το πρόγραμμα eTwinning, οι αιτήσεις των εκπαιδευτικών θα γίνουν ηλεκτρονικά βάσει της διαδικασίας η οποία θα αναρτηθεί στον ιστότοπο www.etwinning.gr και η προθεσμία ηλεκτρονικής υποβολής σχεδίων προγραμμάτων θα λήξει (**29/12/2013**). Η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης της δράσης eTwinning θα αποστείλει συγκεντρωτικά τις σχετικές αιτήσεις με τα απαραίτητα έγγραφα στις αρμόδιες Επιτροπές Σχολικών Δραστηριοτήτων, μέχρι τις **06 Δεκεμβρίου 2013**.

1.8. Το πλαίσιο αναφοράς της Εκπαίδευσης για την Αειφορία και οι Σχολικές Δραστηριότητες

Θεματικό έτος 2013-14: Ενεργός Πολίτης

Υπενθυμίζουμε ότι τα κείμενα και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της UNESCO για τις σύγχρονες κατευθύνσεις της εκπαίδευσης, αναφέρονται στον κρίσιμο ρόλο της στην διαμόρφωση της έννοιας και του περιεχομένου της Αειφόρου Ανάπτυξης (η διευρυμένη έννοια του περιβάλλοντος που πέρα από το αναντικατάστατο οικολογικό απόθεμα, σε μία συνολική θεώρηση οποιουδήποτε θέματος, περιλαμβάνει και το κοινωνικό, οικονομικό και πολιτιστικό απόθεμα). Σύμφωνα με την UNESCO, τα έτη 2005-2014 έχουν οριστεί ως η «**Δεκαετία της εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη**». Σύμφωνα και με τη 106553/Γ7/13-10-2006 «Το πλαίσιο Αναφοράς της εκπαίδευσης για τη Αειφορία και οι Σχολικές δραστηριότητες», το έτος 2013-14 είναι αφιερωμένο στην έννοια του Ενεργού Πολίτη. Η θεματολογία των σχετικών προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων περιλαμβάνει την Αγωγή του Ενεργού Πολίτη, τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Δημοκρατία. Ειδικότερα:

- Ενεργός Πολίτης για το Περιβάλλον και την Αειφορία
- Ενεργός Πολίτης για την Υγεία
- Ενεργός Πολίτης για τον Πολιτισμό
- τα δημοκρατικά δικαιώματα, τα δικαιώματα του πολίτη, την ιδιότητα του πολίτη
- τα δικαιώματα του παιδιού, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα κοινωνικά δικαιώματα
- τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ισότητα ευκαιριών
- προβλήματα φτώχειας, αναλφαβητισμού κ.ά.
- ισότητα φύλων
- τον ρατσισμό, την ξενοφοβία, την ετερότητα, την ανοχή

Ενδεικτικές ιστοσελίδες για θέματα βασικών αρχών και περιεχομένου της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη:

Η Διακήρυξη της Χιλιετίας : <http://www.unric.org/el/human-rights-greek> .

2. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

2.1. ΤΜΗΜΑ Α΄ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός είναι μια διαδικασία, η οποία έχει ως σκοπό να βοηθήσει τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τις κλίσεις και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, ώστε να μπορούν οι ίδιοι να διαχειρίζονται τα θέματα της προσωπικής και επαγγελματικής τους ανάπτυξης.

Τα **79 Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕΣΥΠ)**, εξυπηρετούν μαθητές, νέους έως 25 ετών, γονείς – κηδεμόνες και εκπαιδευτικούς.

Ο ρόλος των ΚΕΣΥΠ είναι η παροχή συμβουλευτικής στήριξης στους μαθητές, γονείς και καθηγητές στα θέματα σταδιοδρομίας (εκπαιδευτικής, επαγγελματικής) και κοινωνικής ανάπτυξης, καθώς και η έγκυρη πληροφόρηση-τεκμηρίωση σχετικά με θέματα εκπαιδευτικών και επαγγελματικών διεξόδων.

Επιπλέον, τα ΚΕΣΥΠ συντονίζουν την εφαρμογή του ΣΕΠ στα σχολεία της αρμοδιότητάς τους, συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς, που εφαρμόζουν το θεσμό του ΣΕΠ, παρέχουν συμβουλευτική στήριξη σε νέους μέχρι 25 ετών και σε γονείς σχετικά με θέματα Επαγγελματικού Προσανατολισμού. Τέλος, οργανώνουν δραστηριότητες σχετικές με τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό, επιμορφωτικά σεμινάρια για τους καθηγητές ΣΕΠ και συνεργάζονται με φορείς της σχολικής κοινότητας και κοινωνικούς εταίρους (οικονομικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς φορείς κ.α.).

2.1.1. Δράσεις Αγωγής Σταδιοδρομίας (Α.Σ.)

- Προγράμματα Α.Σ.
- Θεματικά Δίκτυα Α.Σ. (τοπικά, περιφερειακά και εθνικά)

Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Α.Σ. και των Θεματικών Δικτύων κάθε παιδαγωγική ομάδα μπορεί να συνεργαστεί με φορείς περιφερειακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα, με κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, καθώς και με φορείς απασχόλησης, πρόνοιας κ.ά., να πραγματοποιεί επισκέψεις, ενημερωτικές συναντήσεις, διαδικτυακές επικοινωνίες, μικρές έρευνες πεδίου, συνεντεύξεις και ό,τι άλλο κριθεί απαραίτητο και ωφέλιμο για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.

2.1.2. Μορφή Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Ο θεσμός του Επαγγελματικού Προσανατολισμού εφαρμόζεται τόσο στην τάξη, στο πλαίσιο των ωρολογίων προγραμμάτων της Γ' τάξης Γυμνασίου, όσο και στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας.

2.1.3. Η Υποστήριξη των Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας

Οι Σύμβουλοι ΣΕΠ που υπηρετούν στα ΚΕΣΥΠ της χώρας, ενημερώνουν και υποστηρίζουν τους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς και γενικότερα συνεργάζονται τόσο στο στάδιο του σχεδιασμού όσο και σε αυτό της υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας. Επιπλέον:

- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Δ/ντές σχολικών μονάδων για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους σε αυτά
- λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές: επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες και οργανώνουν συναντήσεις ομάδων εκπαιδευτικών, με σκοπό την ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα βιβλιογραφίας, μεθοδολογίας, αλλά και για την μετάδοση / διάχυση των πληροφοριών και γνώσεων από τα κάθε είδους επιμορφωτικά σεμινάρια και συναντήσεις στα οποία συμμετέχουν οι ίδιοι
- συντονίζουν δράσεις παρουσίασης - προβολής των προγραμμάτων των σχολείων της Δ/σης στο τέλος της σχολικής χρονιάς
- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς για τις δυνατότητες συμμετοχής σε θεματικά σχολικά δίκτυα
- οργανώνουν σεμινάρια – ημερίδες και επιμορφώνουν τους εκπαιδευτικούς

- προγραμματίζουν επισκέψεις τους σε όλα τα σχολεία ευθύνης τους και παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των προγραμμάτων

Στη φάση του σχεδιασμού των προγραμμάτων, υπάρχει η δυνατότητα ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών από τα αρχεία παλαιότερων προγραμμάτων, που τηρούν τα ΚΕΣΥΠ, ώστε να διευκολύνεται η επαφή των ενδιαφερόμενων με εκπαιδευτικούς, που έχουν εμπειρία υλοποίησης προγραμμάτων Α.Σ.

Οι εκπαιδευτικοί που σχεδιάζουν να υλοποιήσουν πρόγραμμα Αγωγής Σταδιοδρομίας, υποβάλλουν στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, όπου ανήκει το σχολείο στο οποίο υπηρετούν, το επισυναπτόμενο Σχέδιο Υποβολής Προγράμματος (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2), αφού προηγουμένως ενημερώσουν το ΚΕΣΥΠ της περιοχής τους.

Μετά την έγκριση των προγραμμάτων Α.Σ., ενημερώνονται από την επιτροπή και μέσω της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης τα αρμόδια ΚΕΣΥΠ, τα οποία και διατηρούν Αρχείο Υλοποίησης Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας για τα σχολεία αρμοδιότητάς τους. Στη συνέχεια τα ΚΕΣΥΠ αποστέλλουν στη Δ/νση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού & Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, Τμήμα Α' ΣΕΠ, πίνακα των εγκεκριμένων προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας ταχυδρομικά και ηλεκτρονικά στο e-mail sep@minedu.gov.gr.

Η **παρουσίαση** των υλοποιημένων προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας μπορεί να γίνει είτε αυτόνομα στο πλαίσιο των γενικότερων εκδηλώσεων του σχολείου, είτε να συμπεριληφθεί στις δραστηριότητες των «Ημερών Σταδιοδρομίας», σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. Γ2/5088/1-10-01 Υ.Α. «Οργάνωση Εκδηλώσεων με θέμα “Ημέρες Σταδιοδρομίας” στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» και στο διήμερο παρουσίασης-προβολής των προγραμμάτων του σχολείου.

2.2. ΤΜΗΜΑ Β΄ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (Α.Υ. & Π.Ε.)

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και η Αγωγή και Προαγωγή της Υγείας, όπως αυτές ορίζονται από τα σχετικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης της UNESCO και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, απαιτούν επικαιροποίηση του περιεχομένου των σχετικών σχολικών δράσεων προς την κατεύθυνση της δημιουργίας υγιών ατόμων, που αναπτύσσονται σε υγιή φυσικά και κοινωνικά περιβάλλοντα τα οποία ενδιαφέρονται να κατανοήσουν καλύτερα, αλλά και αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για την βελτίωσή τους (ενεργοί πολίτες).

2.2.1. Δράσεις Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

- Προγράμματα Α.Υ. & Π.Ε. δίμηνης έως εξάμηνης διάρκειας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Προγράμματα μονοήμερα έως τριήμερα Περιβαλλοντικής Αγωγής, που υλοποιούνται στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Δ.Β.Μ. (ΚΠΕ) της χώρας
- Θεματικά Δίκτυα Α.Υ. και Π.Ε. (τοπικά, περιφερειακά, εθνικά και διεθνή)
- Πρόγραμμα Α.Υ. και Π.Ε καθώς και λειτουργία Θεματικών Δικτύων μπορούν να υλοποιηθούν και στο πλαίσιο εγκεκριμένης συνεργασίας του Υ.ΠΑΙ.Θ. με άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, φορείς νομαρχιακής ή τοπικής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., ερευνητικά κέντρα κ.λπ., οι οποίοι μπορούν με τα δικά τους μέσα να στηρίζουν το έργο των εκπαιδευτικών και των σχολείων
- Επισημαίνεται επίσης η καθημερινή λειτουργία της Γραμμής βοήθειας για την κατάθλιψη του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας στο τηλέφωνο **210-6515600** (και σύντομα σε τετραψήφιο αριθμό) στο πλαίσιο της ευρύτερης ενημέρωσης για την ψυχική υγεία των εφήβων μαθητών

2.2.2. Μορφή Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Υπενθυμίζουμε ότι το εκπαιδευτικό πρόγραμμα – σχολική δραστηριότητα διαφοροποιείται από τη **συμβατική διδασκαλία, αφού δεν αναφέρεται σε εύρος γνωστικού κλάδου**. Το πρόγραμμα Σχολικών Δραστηριοτήτων δεν αποτελεί τυπικό μάθημα και διακρίνεται ως προς τον θεματικό - περιορισμένο χαρακτήρα του γνωστικού αντικείμενου, ως προς την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας και ως προς τη δομή, καθότι περιλαμβάνει μελέτη πεδίου και εργαστήρια θεματικών δραστηριοτήτων.

Τα εργαστήρια θεματικών δραστηριοτήτων και οι μελέτες πεδίου αποτελούν οργανωμένες μαθησιακές διαδικασίες των προγραμμάτων και όχι ψυχαγωγικά διαλείμματα ή απλούς περιπάτους, οι οποίες με

βιωματική παιδαγωγική προσέγγιση κεφαλαιοποιούν τους βασικούς άξονες – στόχους του κάθε προγράμματος.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Δεν θεωρούνται ως αυτοτελή προγράμματα Περιβαλλοντικής Αγωγής ή Αγωγής Υγείας οι τριήμερες περιβαλλοντικές εκδρομές, οι επισκέψεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, οι ημέρες τοπικών δράσεων, όπως καθαρισμός παραλιών, δενδροφυτεύσεις, ημέρα αιμοδοσίας, συμμετοχή σε εκδηλώσεις φορέων κ.λπ. Όλες αυτές οι χρήσιμες δραστηριότητες μπορούν να εγκρίνονται, μόνο αν αποτελούν μικρό τμήμα ενός κανονικού πολύμηνου παιδαγωγικού προγράμματος.

2.2.3. Η Υποστήριξη των Προγραμμάτων Α.Υ & Π.Ε.

Το Υ.ΠΑΙ.Θ. στηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών στο σχολείο μέσω των Υπευθύνων Σχολικών Δραστηριοτήτων/Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αγωγής Υγείας στις Δ/νσεις Εκπαίδευσης και με τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ).

Οι Υπεύθυνοι παρακολουθούν και υποστηρίζουν τα αντίστοιχα προγράμματα των σχολικών μονάδων της Δ/νσής τους:

- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Δ/ντές σχολικών μονάδων για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και ενθαρρύνουν τη συμμετοχή τους σε αυτά
- λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές: επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες και οργανώνουν συναντήσεις ομάδων εκπαιδευτικών, με σκοπό την ενημέρωση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα βιβλιογραφίας, μεθοδολογίας, αλλά και για την μετάδοση / διάχυση των πληροφοριών και γνώσεων από τα κάθε είδους επιμορφωτικά σεμινάρια και συναντήσεις στα οποία συμμετέχουν οι ίδιοι
- βοηθούν τους εκπαιδευτικούς στον σχεδιασμό του προγράμματος, ενθαρρύνοντας καινοτόμες προσεγγίσεις
- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς για επιστημονικές συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες κ.ά. των τομέων ευθύνης τους
- συντονίζουν δράσεις παρουσίασης - προβολής των προγραμμάτων των σχολείων της Δ/νσης στο τέλος της σχολικής χρονιάς
- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς για τις δυνατότητες συνεργασιών με τα Κ.Π.Ε. της περιφερειακής Δ/νσης στην οποία ανήκουν, όπως και για τις δυνατότητες παρακολούθησης εκπαιδευτικού προγράμματος σε άλλα Κ.Π.Ε.
- ενημερώνουν για τα θεματικά σχολικά δίκτυα και τη δυνατότητα συμμετοχής σε αυτά
- οργανώνουν σεμινάρια – ημερίδες και επιμορφώνουν τους εκπαιδευτικούς, με την έγκριση του Τμήματος Β' ΑΥ & ΠΑ της Διεύθυνσης ΣΕΠΕΔ του Υ.ΠΑΙ.Θ.
- οργανώνουν το πρόγραμμα επισκέψεών τους σε όλα τα σχολεία ευθύνης τους και παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των προγραμμάτων τους

2.3. ΤΜΗΜΑ Δ' ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

2.3.1 Πολιτιστικά Προγράμματα

Τα πολιτιστικά προγράμματα είναι μία δημιουργική διαδικασία που έχει ως στόχο την προώθηση του πολιτισμού και την καλλιέργεια της αισθητικής μέσα από την έρευνα, την μελέτη και τη δημιουργία.

Σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος

- α. Επιλογή θέματος και υποθεμάτων (ακολουθεί ενδεικτική θεματολογία)
- β. Καθορισμός γενικού σκοπού και επιμέρους στόχων
- γ. Συνεργασίες- χωρισμός σε ομάδες

Στάδια υλοποίησης

- Έρευνα για την συλλογή του υλικού
- Μελέτη και ερμηνεία του υλικού, εξαγωγή συμπερασμάτων
- Παραγωγή και παρουσίαση έργου

Συνεργασία με φορείς και άτομα

Πολιτιστικοί σύλλογοι, Μουσεία, Δήμος, Νομαρχία, Κάτοικοι, Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κλπ.

Πεδία σύνδεσης με το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Γλώσσα, Νεοελληνικά Κείμενα, Αρχαία Ελληνική Γραμματεία, Ιστορία, Μουσική, Καλλιτεχνικά, Θεατρική Αγωγή, Η/Υ, Ξένες γλώσσες, Θρησκευτικά, Μαθηματικά, Φυσική- Χημεία, Γεωγραφία, Οικιακή Οικονομία, Φυσική Αγωγή κλπ.

2.3.2. Υποστήριξη των Πολιτιστικών Προγραμμάτων

Το Υ.ΠΑΙ.Θ. για να στηρίξει το έργο των εκπαιδευτικών στο σχολείο, έχει θεσμοθετήσει την θέση του Υπευθύνου Σχολικών Δραστηριοτήτων / Υπευθύνου Πολιτιστικών Θεμάτων στις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι Υπεύθυνοι αυτοί στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους:

- επισκέπτονται τις σχολικές μονάδες
- ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους Διευθυντές για τις δυνατότητες υλοποίησης προγραμμάτων σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο
- συμβάλλουν στον σχεδιασμό των προγραμμάτων
- προτείνουν θεματολογία πολιτιστικών προγραμμάτων
- εμπυχώνουν και στηρίζουν τους μαθητές στην διαδικασία ανακάλυψης της γνώσης μέσα από την έρευνα, την ανάλυση-σύνθεση των δεδομένων και την βιωματική προσέγγιση
- παρακολουθούν τα πολιτιστικά προγράμματα των σχολικών μονάδων της Διεύθυνσης, στην οποία ανήκουν
- οργανώνουν εκδήλωση με την λήξη του σχολικού έτους, στην οποία παρουσιάζονται τα προγράμματα των σχολείων της Διεύθυνσης
- διοργανώνουν επιμορφωτικές ημερίδες, σεμινάρια, επισκέψεις, εργαστήρια έκφρασης και δημιουργίας για εκπαιδευτικούς, με την έγκριση του Τμήματος Δ' Αισθητικής Αγωγής της Δ/σης ΣΕΠΕΔ του Υ.ΠΑΙ.Θ.
- ενημερώνουν τη σχολική κοινότητα σχετικά με την παρακολούθηση Θεμάτων από μαθητές καθώς και για τη δυνατότητα Εκπαιδευτικών Επισκέψεων εντός σχολικού ωραρίου και τις σχετικές αναρτήσεις στο www.e-yliko.gr

2.4. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ eTWINNING

Το «eTwinning», η καινοτόμος δράση με επίσημη έναρξη τον Ιανουάριο του 2005, η οποία για τα έτη 2004-2006 αποτέλεσε τη βασική δράση του προγράμματος eLearning και πλέον εντάσσεται στο **Πρόγραμμα για τη Διά Βίου Μάθηση** (2007-2013 - Απόφαση αρ. 1720/2006/ΕΚ 1 της 15 Νοεμβρίου 2006), και αφορά ηλεκτρονικές αδελφοποιήσεις σχολείων από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες μέσω του Διαδικτύου. Η πλατφόρμα του eTwinning ανανεώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2012 και έγινε πιο κατάλληλη για νέους και με λιγότερη εμπειρία εκπαιδευτικούς. Ένα πιο λιτό και εύκολο στην πλοήγηση περιβάλλον θα διευκολύνει ακόμη περισσότερο τα σχολεία, να εμπλακούν σε διασυνοριακές συνεργασίες και να εισαγάγουν καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας. Το eTwinning δίνει επίσης τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς, να λάβουν μέρος σε Διαδικτυακά μαθήματα, να συμμετέχουν στις Ομάδες Εκπαιδευτικών, αλλά και σε ευρωπαϊκές κοινότητες μάθησης με πλούσια θεματολογία). Πλούσιο πληροφοριακό υλικό για τη διάδοση της δράσης στην ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα, υπάρχει στον ελληνικό ιστότοπο <http://www.etwinning.gr>. Για περισσότερες πληροφορίες, σχετικά με την υλοποίηση eTwinning συνεργασιών, επικοινωνείτε στο τηλέφωνο 801-11-38946. Η κεντρική ευρωπαϊκή πύλη, μέσω της οποίας υλοποιούνται οι συνεργασίες, βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.etwinning.net>.

Από την έναρξη της δράσης έχουν εγγραφεί περισσότερα από εκατό χιλιάδες σχολεία από 32 Ευρωπαϊκά κράτη. Σε αυτό συνέβαλε σημαντικά (πέραν της καινοτομίας που προσφέρει η ιδέα της ηλεκτρονικής αδελφοποίησης σχολείων) η απλότητα της όλης διαδικασίας και η αμεσότητα της δράσης.

Επισημαίνουμε τη **συμπληρωματικότητα** του eTwinning με τα υπόλοιπα σχολικά προγράμματα (Περιβαλλοντική Αγωγή, Αγωγή Υγείας, Αγωγή σταδιοδρομίας κ.ά.). Ειδικότερα, το eTwinning είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως μέσο ανάδειξης της εργασίας των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών με τα προαναφερθέντα προγράμματα εκτός των ορίων της χώρας μας. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδυάσουν κάποιο άλλο πρόγραμμα με το eTwinning, να χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία που τους παρέχονται από τη δικτυακή πύλη του eTwinning, να συνεργαστούν με συναδέλφους τους στην Ε.Ε., αλλά και να δηλώσουν συμμετοχή στους Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς διαγωνισμούς eTwinning που διεξάγονται κάθε χρόνο. Ο Εθνικός διαγωνισμός 2013 έχει ήδη αναρτηθεί στην ελληνική ιστοσελίδα της δράσης www.etwinning.gr.

Με βάση τα παραπάνω για την Ευρωπαϊκή δράση eTwinning, το πλαίσιο λειτουργίας δίνει στους εκπαιδευτικούς τις παρακάτω δυνατότητες συμμετοχής:

α) Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί eTwinning συνεργασία όποτε αυτός κρίνει, με διάρκεια η οποία συμφωνείται με το αδελφοποιημένο σχολείο και ουσιαστικά δεν έχει πάνω ή κάτω όριο. Οι υποχρεώσεις του εκπαιδευτικού είναι αυτές που οριοθετούνται από την ιδιότητα του παιδαγωγού, το πλαίσιο της καλής συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό συνάδελφό του, τους κανονισμούς λειτουργίας της δράσης, όπως αυτοί αναφέρονται στο www.etwinning.net, καθώς και από την Απόφαση αρ. 1720/2006/EC 1 της 15 Νοεμβρίου 2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, σχετικά με τη Διά Βίου Μάθηση.

Σε αυτή την περίπτωση ο εκπαιδευτικός δεν δικαιούται συμπλήρωση ωραρίου.

Οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στα προγράμματα eTwinning, δεν έχουν την υποχρέωση να παραδώσουν ή να παρουσιάσουν οποιοδήποτε έργο έχει δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια της συνεργασίας (εκτός αν το επιθυμούν οι ίδιοι), αλλά έχουν δικαίωμα να συμμετάσχουν στην λεγόμενη «ετικέτα ποιότητας», καθώς και στους διαγωνισμούς για τα εθνικά και ευρωπαϊκά βραβεία eTwinning που ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα www.etwinning.gr.

β) Ο εκπαιδευτικός, για να τεκμηριώσει δικαίωμα συμπλήρωσης ωραρίου, ακολουθεί τη διαδικασία η οποία έχει προδιαγραφεί και για τα υπόλοιπα προγράμματα και έχει τις υποχρεώσεις που προαναφέρθηκαν.

Στην αρχή της σχολικής χρονιάς εγκρίνεται η συμμετοχή του εκπαιδευτικού σε eTwinning πρόγραμμα από τον Διευθυντή και τον σύλλογο διδασκόντων της σχολικής μονάδας και στη συνέχεια υποβάλλεται ηλεκτρονικά (η φόρμα υποβολής και οι σχετικές οδηγίες θα αναρτηθούν εγκαίρως στον επίσημο ελληνικό ιστότοπο της δράσης www.etwinning.gr), προκειμένου η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης να εισηγηθεί την έγκρισή του από την Επιτροπή Σχολικών Δραστηριοτήτων που λειτουργεί σε κάθε Διεύθυνση.

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να καταγράψουν την πορεία του έργου τους με τη βοήθεια του εργαλείου 'Κάρτα Προόδου' σε διμηνιαία βάση. Στο τέλος του σχολικού έτους ο εκπαιδευτικός οφείλει να υποβάλει αίτηση, ώστε να αξιολογηθεί για την Ετικέτα Ποιότητας. Η Εθνική Υπηρεσία Υποστήριξης μπορεί να ζητήσει από τον εκπαιδευτικό αναφορά για την πορεία του έργου του.

2.5 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

Σύμφωνα με την Απόφαση αριθ. 1720/2006/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006, τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2007 και για μια επταετία το ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης στον τομέα της Δια Βίου Μάθησης. Το πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση» περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τις δράσεις **Comenius** και **Leonardo Da Vinci** που αφορούν στη σχολική εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση αντίστοιχα.

Οι σχολικές μονάδες, **κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2013-2014**, είναι δυνατόν **να υλοποιήσουν ευρωπαϊκά προγράμματα, για τα οποία έχουν πάρει σχετική έγκριση** από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού του προγράμματος «Δια Βίου Μάθηση» - Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών.

Συγκεκριμένα:

- Η δράση **Comenius** απευθύνεται στη **σχολική εκπαίδευση** και αποσκοπεί στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης και στη βελτίωση της ποιότητάς της, μέσω της ενθάρρυνσης της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Στο πλαίσιο της δράσης αυτής τα σχολεία μπορούν να χρηματοδοτηθούν για τη δημιουργία σχολικών συμπράξεων (διμερών & πολυμερών) και την κινητικότητα μαθητών και εκπαιδευτικών, στο πλαίσιο υλοποίησης της σύμπραξης.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επωφεληθούν από τη δράση ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης και να λάβουν χρηματοδότηση για την παρακολούθηση σεμιναρίου στο εξωτερικό.

- Τα **Επαγγελματικά Λύκεια** και οι **Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης** μπορούν να υλοποιήσουν **προγράμματα που έχουν εγκριθεί**, στο πλαίσιο της δράσης της κινητικότητας του **Leonardo Da Vinci**, για τοποθέτηση των μαθητών τους σε ιδρύματα επαγγελματικής κατάρτισης ή σε επιχειρήσεις του εξωτερικού.

Η δράση Leonardo da Vinci στοχεύει στη διεύρυνση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και στην υποστήριξη των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες κατάρτισης, για την απόκτηση και τη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσόντων που διευκολύνουν την προσωπική εξέλιξη και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες στην ιστοσελίδα του Ι.Κ.Υ. - Εθνική Μονάδα Συντονισμού του προγράμματος <http://www.iky.gr>, στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας www.minedu.gov.gr και στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής <http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme>.

Το σχέδιο υποβολής προγράμματος Σχολικών Δραστηριοτήτων (Παράρτημα 2) που συμπληρώνεται για την έγκριση των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων δεν αφορά στα ευρωπαϊκά προγράμματα Comenius και Leonardo da Vinci, τα οποία είναι ήδη εγκεκριμένα από την Εθνική Μονάδα Συντονισμού - ΙΚΥ.

Για την υλοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων Comenius ή Leonardo da Vinci δικαιολογούνται ώρες συμπλήρωσης ωραρίου, ανάλογα με τα προβλεπόμενα στην **παρ. 1.4 της εγκυκλίου**.

Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω πληροφορίες αφορούν στην υλοποίηση εγκεκριμένων προγραμμάτων την τρέχουσα σχολική χρονιά καθώς το πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθηση» ολοκληρώνεται στο τέλος του έτους 2013 και από τη σχολική χρονιά 2014-2015 θα αλλάξει η εφαρμογή του.

3. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

Οι μετακινήσεις εκπαιδευτικών και μαθητών **σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης** στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων, εγκρίνονται σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. 129287/Γ2/10-11-2011 (ΦΕΚ τ.Β' 2769/2011) Υπουργική Απόφαση.

Τέλος επειδή το πλαίσιο των προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων προσφέρει την δυνατότητα και πολυήμερων εκπαιδευτικών επισκέψεων, οι συνοδοί εκπαιδευτικοί οφείλουν να τηρούν με σεβασμό το ωράριο εργασίας των οδηγών αυτοκινήτων.

Κατά το τρέχον σχολικό έτος 2013-2014 τα προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων θα πραγματοποιηθούν σύμφωνα με την παρούσα εγκύκλιο.

Παρακαλούμε τις τοπικές διευθύνσεις εκπαίδευσης, να προωθήσουν άμεσα αυτή την εγκύκλιο σε όλα τα σχολεία της περιοχής τους και να λάβουν ενυπόγραφα γνώση όλοι οι εκπαιδευτικοί.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

Γραφείο Υπουργού

Γραφείο Υφυπουργού

Γραφείο Γ. Γραμματέα

Δ/νση ΣΕΠΕΔ :

- Τμήμα Α' ΣΕΠ
- Τμήμα Β' Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Αγωγής ,
- Τμήμα Δ' Αισθητικής Αγωγής

Γραφείο για την Κοινωνία της Πληροφορίας

Δ/νση Ευρωπαϊκής Ένωσης, τμήμα Β' Προγραμμάτων

Δ/νση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Δ/νση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΓΓ Νέας Γενιάς

Παράρτημα 1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Για το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων (Αγωγής Σταδιοδρομίας, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων), ισχύει η βασική Υπουργική Απόφαση Γ2/4867/28-8-1992, (ΦΕΚ 629 τ. Β/ 23-10-1992), στην οποία για πρώτη φορά ορίζονται ο θεσμός, οι κατηγορίες, το περιεχόμενο και ο τρόπος υλοποίησης των Σχολικών Δραστηριοτήτων.

Για τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων, ισχύουν επίσης:

1. Η Υ.Α. Φ.12.1/545/85812/Γ1/31.08.2005, (ΦΕΚ 1280 τ. Β/ 13-9-2005), με θέμα «Γενίκευση εφαρμογής του προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης στην Α/θμια Εκπαίδευση»
2. Η Υ.Α.Φ.12/773/77094/Γ1/28-07-2006, (ΦΕΚ 1139τ.Β/ 23-8-2006), με θέμα «Αναμόρφωση των Ωρολογίων Προγραμμάτων στο Δημοτικό Σχολείο»
3. Η Υ.Α. Φ12/668/67296/Γ1/10-6-2010, με θέμα «Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου σχολικού έτους 2010-2011»
4. Η Υ.Α. Φ.12/620/61531/Γ1/31-5-2010, με θέμα «Ωρολόγια προγράμματα Δημοτικών Σχολείων με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα»
5. Η Υ.Α. Φ 484 /62 /Γ2 /4877, (ΦΕΚ 797 τ. Β/ 20-12-1990), με θέμα «Ανάθεση διδασκαλίας- Ωριαία αντιμισθία - Συμπλήρωση υποχρεωτικού ωραρίου»
6. Η Υ.Α. Γ1/377/865, (ΦΕΚ 577/23-9-1992), με θέμα «Ένταξη των Σχολικών Δραστηριοτήτων στην Α/θμια Εκπαίδευση»
7. Το Π.Δ. 35 (ΦΕΚ 11 τ.Α' /4-2- 1991), με θέμα «Διδασκαλία Προαιρετικών μαθημάτων στα Ενιαία Πολυκλαδικά Λύκεια και άλλες Σχολικές Μονάδες Β/θμιας Εκπαίδευσης».
8. Η Υ.Α. 64903/Γ7/7-6-2010, με θέμα «Παράταση θητείας των Υπευθύνων Σχολικών δραστηριοτήτων»

Ειδικότερα, για τις Σχολικές Δραστηριότητες κατά τομέα, ισχύει το παρακάτω θεσμικό πλαίσιο:

1.1. Αγωγή Σταδιοδρομίας

1. Η Υ.Α. Γ2/4867/28-8-1992, (ΦΕΚ 629 τ. Β' / 23-10-1002), με θέμα «Σχολικές Δραστηριότητες»
2. Η Υ.Α. Γ2/455/7-2-2000, (ΦΕΚ 161 τ.Β' /16-2-2000), η οποία ορίζει την Αγωγή Σταδιοδρομίας ως διακριτή κατηγορία Σχολικών Δραστηριοτήτων και συμπληρώνει την βασική Υ.Α. Γ2/4867/28-8-1992
3. Η Υ.Α. Γ2/5088/1-10-01, (ΦΕΚ 1341 τ. Β' /16-10-2001), με θέμα «Οργάνωση Εκδηλώσεων με θέμα "Ημέρες Σταδιοδρομίας" στις σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης»
4. Η Υ.Α. 92984/Γ7/10-8-2012, (ΦΕΚ 2316 τ. Β' /10-8-20122), με θέμα «Καθορισμός των οργάνων, των κριτηρίων και της διαδικασίας επιλογής και τοποθέτησης των Υπευθύνων Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Σ.Ε.Π.) στα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.) καθώς και των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων τους»

1.2. Αγωγή Υγείας και Περιβαλλοντική Αγωγή

α. Αγωγή Υγείας

1. Ρύθμιση Σχολικών Δραστηριοτήτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Υ.Α. Γ1/377/865//18-9-1992, ΦΕΚ 577/Β/23-9-1992
2. Ρύθμιση Σχολικών Δραστηριοτήτων Δ.Ε. Υ.Α. Γ2/4867/28-8-1992, ΦΕΚ 629/Β/23-101992
3. Ν. 2817 άρθρο 7 παράγραφος 6 και 7, άρθρο 8 παράγραφος 14, ΦΕΚ 78/Α/14-3-2000
4. **Αγωγή του Καταναλωτή** στις Σχολικές Δραστηριότητες Υ.Α. Γ2/7668/18-12-1997, ΦΕΚ 1153/Β/29-12-1997
5. **Κυκλοφοριακή Αγωγή** στα Σχολεία Υ.Α. Γ2/90230/5-9-2002, ΦΕΚ 1211/Β/18/9/2002

Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων (ΣΣΝ)

1. Συγκρότηση και λειτουργία ΣΣΝ, Ν. 1894/1990, ΦΕΚ110/Α/27-8-90
2. Ίδρυση, Οργάνωση & Λειτουργία ΣΣΝ, Υ.Α. Γ2 806/12-2-93, ΦΕΚ 134/Β/5-3-1993
3. Έκτακτη έναρξη λειτουργίας (σεισμός Αττικής) ΣΣΝ Λεκανοπεδίου Αττικής, Υ.Α. Γ2/4116/15-9-99
4. Ίδρυση και Λειτουργία 43 ΣΣΝ, Κ.Υ.Α. 104492/Γ7/10-10-06, ΦΕΚ 1556/Β/24-10-2006
5. Σύσταση κλάδων θέσεων προσωπικού ΣΣΝ, Π.Δ.445/1993, ΦΕΚ 185/Α/7-10-1993
6. Λειτουργία ΣΣΝ, τροποποίηση – συμπλήρωση, Π.Δ.445/93, Π.Δ.390/1998, ΦΕΚ 270/Α/3-12-1998
7. Τροποποίηση διατάξ., Π.Δ. 445/1993 (Σύστ. 16 θέσεων Ιατρών), Π.Δ.140/2003, ΦΕΚ 119/Α/19-5-2003
8. Καθορισμός των οργάνων, των κριτηρίων και της διαδικασίας επιλογής και τοποθέτησης των Υπευθύνων Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων (Σ.Σ.Ν.) καθώς και των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων τους, Υ.Α. 93008/Γ7/10-08-2012, ΦΕΚ 2315/Β/10-08-2012

β. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)

1. Ο Ν. 1946/91, (ΦΕΚ 69 τ.Α/14-5-1991), με θέμα «Επέκταση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα σχολεία της Α/θμιας Εκπαίδευσης»
2. Ο Ν.1892/1990, άρθρο 111, (ΦΕΚ 101 τ.Α/31-7-1990), με θέμα «Χρηματοδότηση Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»
3. Η Υ.Α. 60991/Γ7/19-6-2006, με θέμα «Διαδικασίες στελέχωσης και καθήκοντα των εκπαιδευτικών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) και των Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Π Ε)»
4. Ο Ν. 2986/2002, (ΦΕΚ 24/τ. Α΄/13-2-2002), με θέμα «Οργάνωση των Περιφερειακών Υπηρεσιών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης»
5. Η Υ.Α. 47587/57/16-5-03, (ΦΕΚ 693/τ.Β΄/3-6-2003), με θέμα «Συνεργασίες ΥΠ.Ε.Π.Θ. Θεσμικών οργάνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Σχολείων με Ανώτατα & Ερευνητικά Επιστημονικά Ιδρύματα, άλλους κυβερνητικούς φορείς και μη κυβερνητικές οργανώσεις»
6. Σε ό,τι αφορά Θεματικά Δίκτυα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, ισχύει η Υ.Α. 66272/Γ7/4-7-2005
7. Η Υ.Α. 127856/Γ7/29.11.2006, με θέμα «Τροποποίηση της Υ.Α. 66272/Γ7/4-7-2005 περί θεματικών Δικτύων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης»
8. Η Υ.Α. 92998/Γ7/10-08-2012, (ΦΕΚ 2314 τ.Β΄/10-08-2012), με θέμα «Καθορισμός των οργάνων, των κριτηρίων και της διαδικασίας επιλογής και τοποθέτησης των Υπευθύνων, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας Πολιτιστικών Θεμάτων και Σχολικών Δραστηριοτήτων καθώς και των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων τους»
9. Η Υ.Α. 93006/Γ7/10-08-2012, με θέμα «Προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων και Σχολικών Δραστηριοτήτων»

1.3. Πολιτιστικά Θέματα

1. Η Υ.Α. 92998/Γ7/10-08-2012, (ΦΕΚ 2314 τ.Β΄/10-08-2012), με θέμα «Καθορισμός των οργάνων, των κριτηρίων και της διαδικασίας επιλογής και τοποθέτησης των Υπευθύνων, Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας Πολιτιστικών Θεμάτων και Σχολικών Δραστηριοτήτων καθώς και των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων τους»
2. Η Υ.Α. 93006/Γ7/10-08-2012, με θέμα «Προκήρυξη για την πλήρωση θέσεων Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων και Σχολικών Δραστηριοτήτων»
3. Η με Αρ.Πρωτ. 95783/Γ7/22-08-2012, με θέμα «Διευκρινίσεις για τις Υ.Α. καθορισμού του τρόπου λειτουργίας των οργάνων, των κριτηρίων και της διαδικασίας επιλογής και τοποθέτησης Υπευθύνων στα Κέντρα Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού (ΚΕ.ΣΥ.Π.), Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων, Σχολικών Δραστηριοτήτων, Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων (Σ.Σ.Ν.), Κέντρα Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών (ΚΕ.ΠΛΗ.ΝΕ.Τ.) και Εργαστηριακών Κέντρων Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.), καθώς και των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων τους και τις σχετικές προκηρύξεις»

1.4. Πρόγραμμα e-Twinning

Η Απόφαση 116460/ΚΠ/1-10-2012, για τη συμμετοχή στελεχών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού στην “Ελληνική Υπηρεσία Υποστήριξης (Ε.Υ.Υ.) της δράσης e -Twinning 2010”

1.5. Πρόγραμμα Comenius – Leonardo da Vinci

Η με αριθμ. 1720/2006/ΕΚ/15-11-2006, Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου με θέμα «Θέσπιση Προγράμματος Δράσης στον τομέα της δια βίου μάθησης»

Όλες οι παραπάνω Εγκύκλιοι, Υπουργικές Αποφάσεις, Νόμοι και Προεδρικά Διατάγματα, μπορούν να αναζητηθούν στις οικείες Διευθύνσεις Εκπαίδευσης.

Παράρτημα 2.

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ	

Ημερομηνία .....

Αριθ. Πρωτ. ....

Σχ. Έτος: .....

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ .....

Δ/ΝΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ..... **ΓΡΑΦΕΙΟ** .....

ΤΗΛ. ....

ΔΗΜΟΣ / ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ .....

FAX .....

Email .....

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: .....

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: .....

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ: .....

ΠΕ: .....

Ο ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΣ:

.....
.....
.....

ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΣΤΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ: .....

ΠΡΑΞΗ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ:

Αρ. Πράξης	Ημερομηνία

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ		
ΜΟΝΟ ΠΡΩΙ	ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΑΠΟΓΕΥΜΑ	ΜΟΝΟ ΑΠΟΓΕΥΜΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ (ΠΕ)	ΩΡΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΩΡΑΡΙΟΥ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΕΤΗ (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΦΟΡΕΑΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ

ΜΑΘΗΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ : ..... ΑΓΟΡΙΑ: ..... ΚΟΡΙΤΣΙΑ: .....

ΑΜΙΓΕΣ ΤΜΗΜΑ:		ΜΕΙΚΤΗ ΟΜΑΔΑ:	
---------------	--	---------------	--

Συνάντηση ομάδας:

ΗΜΕΡΑ:	ΩΡΑ:	ΤΟΠΟΣ:

ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ; ΝΑΙ / ΟΧΙ (Αν όχι δημιουργήστε ένα εφέτος)

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Α. ΥΠΟΘΕΜΑΤΑ (ΠΟΙΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ ΘΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΤΕ) :

Β. ΠΟΙΟΥΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΒΑΛΑΤΕ; (γράψτε συνοπτικά τους πιο σημαντικούς)

Γ. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ:

Δ. ΠΕΔΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ε. ΚΑΤΑΓΡΑΨΤΕ ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ ΤΗΝ ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ (20- 25 ΔΙΩΡΑ)

Η χρονική εξέλιξη του προγράμματος
(διερεύνηση θέματος, επεξεργασία, υλοποίηση δράσεων, επισκέψεων, παρουσίαση κλπ)

1ος ΜΗΝΑΣ	
2ος ΜΗΝΑΣ	
3ος ΜΗΝΑΣ	
4ος ΜΗΝΑΣ	
5ος ΜΗΝΑΣ	

Αριθμός προβλεπόμενων επισκέψεων .....

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για την έγκριση του προγράμματος μαζί με το έντυπο υποβάλλονται και

1. Κατάλογος με το ονοματεπώνυμο των μαθητών της ομάδας, την τάξη και το τμήμα τους.

2. Αντίγραφο της πράξης του συλλόγου

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Παράρτημα 3

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ

Στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας στα Γυμνάσια, ΓΕΛ και ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ της χώρας, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν δράσεις, που σχετίζονται με τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΖΩΗΣ : Ανάπτυξη στρατηγικών για τη λήψη Αποφάσεων, Απόκτηση δεξιοτήτων για τη διαχείριση του Άγχους, Διαχείριση του χρόνου και των προκλήσεων της μαθητικής ζωής, Καλλιέργεια Θετικής αυτοεκτίμησης, Βελτίωση δεξιοτήτων επικοινωνίας στις προσωπικές, κοινωνικές και ακαδημαϊκές σχέσεις, Σύνταξη Βιογραφικού Σημειώματος, Τρόποι αναζήτησης απασχόλησης, Παρουσία & συμπεριφορά σε μια συνέντευξη επιλογής, Ενεργός πολίτης - Εθελοντισμός, Προκαταλήψεις – στερεότυπα, Θετικά πρότυπα στη σύγχρονη κοινωνία, Εντοπισμός και αξιοποίηση πηγών πληροφόρησης, Σύγχρονες μορφές της πληροφορίας και επικοινωνίας.

Β. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ ΤΟΜΕΙΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ: Περιγραφές επαγγελμάτων (Επαγγελματικές Μονογραφίες), Επαγγέλματα που χάνονται, Επαγγέλματα που αναπτύσσονται, Ισότητα ευκαιριών απασχόλησης, Ισότητα των δύο φύλων, Εργασία και Άτομα με αναπηρία, Νέοι και ανεργία, Πράσινα επαγγέλματα, Πράσινη Επιχειρηματικότητα, Βιολογικές Μονάδες Καλλιέργειας, Αγροτουριστικές Μονάδες, Ευέλικτες Μορφές Απασχόλησης.

Γ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ: Εκπαιδευτικά συστήματα στην Ελλάδα και Ευρώπη (Γυμνάσιο – ΓΕΛ –ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ – ΟΑΕΔ -ΙΕΚ –ΤΕΙ –ΑΕΙ - ΕΑΠ), Εκπαιδευτικές επιλογές – Επαγγελματικές προοπτικές, Δρόμοι μετά το Γυμνάσιο, Δια Βίου Μάθηση & Κατάρτιση, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση, Εκπαίδευση ενηλίκων, Σχολεία 2^{ης} Ευκαιρίας.

Δ. ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ : Επαγγελματικά δικαιώματα εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Διαπολιτισμική επικοινωνία/Ρατσισμός, ο ΣΕΠ σε χώρες της Ευρώπης, Κινητικότητα μαθητών – φοιτητών στην Ε.Ε., Επαγγελματική κινητικότητα, Αναγνώριση τίτλων εκπαιδευτικών και επαγγελματικών προσόντων.

Ε. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ: Ανάπτυξη δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας, Από τη σύλληψη μιας ιδέας μέχρι το στήσιμο μιας επιχείρησης, Ανάλυση των χαρακτηριστικών μιας επιχείρησης στην πόλη μου, Επιχειρήσεις που χάνονται, Βιωσιμότητα επιχειρήσεων στη σύγχρονη κοινωνία, Δομή και Οργάνωση Επιχειρήσεων, Ενεργός συμμετοχή των μαθητών στο κοινωνικοοικονομικό γίνεσθαι με βάση τις αρχές της αειφορίας, Η ευθύνη της επιχείρησης προς το κοινωνικό σύνολο.

ΣΤ. ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ: Προγράμματα Αγωγής Σταδιοδρομίας που εντάσσονται στο έτος του Ενεργού Πολίτη.

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ι. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Αειφόρο Σχολείο - Αυλή σχολείου

Οι πηγές ενέργειας στο σχολείο και η συμπεριφορά της σχολικής κοινότητας για εξοικονόμηση ενέργειας, Πρωτοβουλίες για την αναβάθμιση της ποιότητας των σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας και του περιβάλλοντος στο σχολείο, Η σήμανση για την καθαριότητα, Η φροντίδα και η ευθύνη για την αυλή και την αίθουσα, ...Οραματίζομαι το σχολείο του μέλλοντος... κ.α.

Αειφόρος κατοικία

Σχεδιασμός κτηρίων, οικισμών, πόλεων μέσα στη φέρουσα ικανότητα του πλανήτη, Βιοκλιματική αρχιτεκτονική, Ασφάλεια & επικινδυνότητα υλικών π.χ. επίπλων, ελαιοχρωμάτων, κλπ.

Ενεργειακό ζήτημα -Οικολογικό / Ενεργειακό αποτύπωμα στο σχολείο και στο σπίτι

Οι καθημερινές μας μετακινήσεις, Οι μεταφορές, Οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας για θέρμανση-ψύξη, Τι ξοδεύουμε για ενέργεια, κλπ.

Τοπικό Περιβάλλον : το σπίτι, το σχολείο , η κοινότητα

Γνωριμία με το τοπικό οικοσύστημα, Η διαχείριση απορριμμάτων στη πόλη που ζω, Η προσωπική και συλλογική ευθύνη της διατήρησης του πράσινου στο άμεσο περιβάλλον, Οι δραστηριότητες και καθημερινές συνήθειες που επηρεάζουν την φέρουσα ικανότητα σε άλση, δάση, παραλίες, κλπ.

Ελεύθεροι χώροι: Αξιοποίηση – Διαμόρφωση - Προστασία

Παιδικές Χαρές - Χώροι άθλησης – ψυχαγωγίας, Καταλληλότητα των χώρων ως προς την καθαριότητα, τα υλικά, την φροντίδα, την εθελοντική προσφορά στον έλεγχο και τη διατήρησή τους, Υιοθετώ και προστατεύω ένα άλσος, μία παραλία του τόπου μου.

Διατήρηση και προστασία αστικού και περιαστικού πρασίνου

Αλλαγή χρήσεων γης (Αστυφιλία και ανεργία, Οικολογική επιβάρυνση, Η σημασία του κτηματολογίου στην διαχείριση των χρήσεων γης).

Βιοτεχνολογικές Εφαρμογές και Περιβάλλον

Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί (ΓΤΟ) : Παραγωγή τροφής από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (Υβρίδια, Άγριες ποικιλίες φυτών, Γενετικά τροποποιημένα φυτά, Επιπτώσεις των ΓΤΟ στο περιβάλλον, την υγεία, την οικονομία, την κοινωνία), Παραδοσιακές τοπικές καλλιέργειες και η σχέση τους με την τοπική οικονομία και το περιβάλλον.

Διαχείριση Φυσικών Πόρων

- Εντατικές μορφές εκμετάλλευσης φυσικών πόρων
- Δάση, Αποδάσωση, διάβρωση εδαφών
- Υδάτινοι Πόροι
- Γεωργία, Κτηνοτροφία, Υπερεκμετάλλευση – η σχέση οικονομίας και προστασίας του τοπικού περιβάλλοντος, Ανάδειξη τοπικών παραδειγματικών χρήσεων γης οικονομικής κλίμακας με σεβασμό στα περιβάλλον

Η έννοια της Διατήρησης του Φυσικού Περιβάλλοντος

- Οικοσυστήματα : Δομή και λειτουργία χερσαίων και υδατικών οικοσυστημάτων
- Βιοποικιλότητα: Απειλούμενα είδη – προστατευόμενες περιοχές

Η έννοια της Υποβάθμισης του Περιβάλλοντος

- Ατμόσφαιρα - Ρύπανση του αέρα φαινόμενο θερμοκηπίου, Τρύπα όζοντος
- Ρύπανση υδάτων
- Ρύπανση εδαφών
- Ραδιενεργός ρύπανση
- Απόβλητα και Διαχείριση των απορριμμάτων

Περιβαλλοντικοί Κίνδυνοι

- Κλιματικές Αλλαγές
- Φυσικές καταστροφές και ανθρώπινη παρέμβαση
- Περιβάλλον και πόλεμος

Χώρος, Οργάνωση και Χρήση

- Αστικά περιβάλλοντα: Αστική ανάπτυξη, χρήσεις, αστικό και περιαστικό πράσινο, Οδικά δίκτυα, Ηχητική ρύπανση, Περιβάλλον σχολικών και εσωτερικών χώρων
- Οικιστική ανάπτυξη, Δημόσιος χώρος και περιβάλλον

- Φυσικό Περιβάλλον, Σχεδιασμός του διαθέσιμου χώρου, Αγροτική ανάπτυξη, Τουρισμός, Εναλλακτικός και οικολογικός τουρισμός, Υιοθεσίες περιοχών
- Περιβάλλον και Μνημεία, Αρχαιολογικοί χώροι και ιστορικοί τόποι
- Τοπίο και κατοίκηση, Υποβάθμιση του τοπίου
- Γεωλογικά μνημεία και μνημεία της φύσης

Ανθρωπογενές Περιβάλλον – Παράμετροι & Υποβάθμιση

- Περιβάλλον και Επικοινωνία: Μονοπάτια- φυσικές διαδρομές, Μεταφορές, συγκοινωνίες
- Περιβάλλον και Ιστορία: Τοπική ιστορία, Ιστορία μετακινήσεων, Φυσική ιστορία, Ιστορία πόλεων και αγροτικών εγκαταστάσεων, Φυσικά Στοιχεία: Μυθολογία, Λαογραφία
- Το Περιβάλλον ως πηγή έμπνευσης και πεδίο διαλόγου: Περιβάλλον και Τέχνη
- Το περιβάλλον ως έκθεμα: Μουσεία φυσικών επιστημών και τεχνολογίας, φυσικής ιστορίας, Συλλογές εκθέματα, Περιβαλλοντικά στοιχεία σε συλλογές, Μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις μουσειακών οργανισμών
- Το περιβάλλον ως αφήγηση: Η φύση και τα περιβαλλοντικά ζητήματα στη λογοτεχνία
- Περιβάλλον, Αντιλήψεις και Ιδέες:
  - Φύση και Θρησκεία
  - Περιβαλλοντική Ηθική
  - Δημοκρατία, Περιβαλλοντικές δράσεις και περιβαλλοντική συνείδηση
  - Καταναλωτισμός και Περιβάλλον
- Το Περιβάλλον ως πεδίο συνάντησης των πολιτισμών – Διαπολιτισμικές Αναφορές

Ποιότητα Ζωής

- Καταλληλότητα-επικινδυνότητα υλικών και κατασκευών
- Ασφάλεια στο σχολείο και στο σπίτι σε σχέση με τα αντικείμενα
- Υλικά φιλικά προς το περιβάλλον-Τρόποι προφύλαξης
- Βιομηχανική ρύπανση –Γεωργική ρύπανση
- Βαρέα μέταλλα - Εντομοκτόνα - Φυτοφάρμακα - Βιοσυσσώρευση
- Ηλιακή ακτινοβολία. Ηλεκτρομαγνητικές ακτινοβολίες
- Ηχορύπανση - Ένταση ήχου - Χάρτης θορύβου
- Κρυμμένη ρύπανση: Άρρωστα κτίρια - Ρύπανση εσωτερικών χώρων: συστήματα καύσης, κάπνισμα, κατασκευαστικά υλικά, ραδιενεργό ραδόνιο, υλικά καθαριότητας
-

Ανθρώπινα Δικαιώματα – Δημοκρατία: Προβλήματα Φτώχειας, Αναλφαβητισμού, Δημοκρατικά δικαιώματα, δικαιώματα του πολίτη & του παιδιού, Κοινωνικός αποκλεισμός, Ισότητα ευκαιριών, Ισότητα φύλων, Ρατσισμός, Ξενοφοβία κ.ά.

II. ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ:

α. Μαθαίνω για τη ζωή

Υγεία

- Η Υγεία ως πολιτισμικό και κοινωνικό αγαθό
- Διαπολιτισμικές Προσεγγίσεις στην Υγεία και την Ασθένεια
- Εξαρτησιογόνες Ουσίες (καπνός, αλκοόλ, ναρκωτικά)
- Ασθένειες: AIDS, ηπατίτιδα Β, Μεσογειακή αναιμία, καρδιαγγειακά νοσήματα, ασθένειες στο εργασιακό περιβάλλον, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, καρκίνος
- Στοματική υγιεινή
- Ατυχήματα και Ασφάλεια
- Πρώτες Βοήθειες
- Εθελοντισμός και Υγεία: Αμοδοσία, Προσφορά ιστών και Οργάνων

Ψυχική Υγεία

Κοινωνική Συναισθηματική ανάπτυξη:

- Συναισθηματική και Ψυχοκινητική Ανάπτυξη – Αντιμετώπιση Προβλημάτων
- Αυτοεκτίμηση, Αυτοσυναίσθημα – Ανάπτυξη Δεξιοτήτων
- Διαπροσωπικές Σχέσεις
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων για αντιμετώπιση του άγχους και του φόβου
- Αντιμετώπιση πένθους
- Εφηβεία, συμπεριφορές και αντιλήψεις
- Εξαρτήσεις (ναρκωτικά, αλκοόλ, κάπνισμα, ηλεκτρονικά μέσα, τυχερά παιχνίδια, κλπ)

Υγεία, Ιστορία και Τέχνη

- Μυθολογία, Ιστορικές Αντιλήψεις για την υγεία, Έθιμα, δοξασίες και λαογραφικά στοιχεία
- Μνημεία, Έργα και αρχαιολογικοί χώροι (π.χ. προσωποποιήσεις Υγείας, Ασκληπιεία, Αμφιαράεια κ.ά.)

Υγεία και Λογοτεχνία

- Ζητήματα σωματικής/ ψυχικής υγείας και ποιότητας ζωής στην μυθιστοριογραφία και την ποίηση

β. Αγωγή του Ενεργού Πολίτη

Ανθρώπινα Δικαιώματα – Δημοκρατία

- Προβλήματα Φτώχειας, Αναλφαβητισμού κ.ά
- Δημοκρατικά δικαιώματα, δικαιώματα του πολίτη
- Κοινωνικός αποκλεισμός, Ισότητα ευκαιριών
- Ισότητα φύλων
- Ρατσισμός, ξενοφοβία

Ποιότητα Ζωής

- Κατοικία, Υγιεινή και Ασφάλεια
- Ποιότητα ζωής στο εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον - Έκθεση σε τοξικές ουσίες

- Φυσική Ζωή, άσκηση και υγιεινός τρόπος διαβίωσης
- Διατροφικές συνήθειες και μεταλλαγμένα τρόφιμα
- Εθελοντισμός
- Πολιτική Προστασία: Πρόληψη και αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων/ Σεισμοί, πλημμύρες, πυρκαγιές

Κυκλοφοριακή Αγωγή

- Οδική συμπεριφορά πεζών και οδηγών
- Οδική συμπεριφορά μαθητών: οι μαθητές ως οδηγοί και ως επιβάτες – διαμόρφωση κυκλοφοριακής συνείδησης
- Οδική Ασφάλεια

Αγωγή του καταναλωτή

- Αγωγή του καταναλωτή και οικονομία
- Αγωγή του καταναλωτή και κοινωνία
- Πληθυσμιακές μετακινήσεις και κατανάλωση
- Υγεία και κατανάλωση
- Ανάλυση προτύπων κατανάλωσης κ.ά.

ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Η θεματολογία των πολιτιστικών προγραμμάτων εκτείνεται σε ένα ευρύτατο φάσμα τομέων πολιτισμού και τεχνών (χορού, θεάτρου, μουσικής, εικαστικών τεχνών, κλπ.).

Ενδεικτικά τα Πολιτιστικά Προγράμματα, είναι δυνατόν να αναπτυχθούν σε δράσεις όπως:

- Θεατρικό εργαστήριο: ανάπτυξη παραστατικών δεξιοτήτων των μαθητών, προετοιμασία παράστασης θεατρικού έργου επώνυμου συγγραφέα, δημιουργία πρωτότυπης παράστασης των μαθητών, θεατρικό αναλόγιο, κ.ά.
- Μουσικό / χορευτικό εργαστήριο, για παράδειγμα συγκρότηση χορωδίας, συνόλων (φωνητικών, ορχηστρικών, μικτών), ομάδας σύγχρονου χορού, παραδοσιακών χορών κ.λπ. Μια τέτοια δραστηριότητα, για να συνιστά πρόγραμμα, προϋποθέτει πρακτική και θεωρητική προσέγγιση του θέματος (π.χ. παραδοσιακοί χοροί μιας συγκεκριμένης περιοχής και διερεύνηση των ιστορικών, κοινωνικών, οικονομικών παραγόντων που επηρεάζουν την εξέλιξή του ή αφιέρωμα στην φορεσιά της περιοχής, τα κοσμήματα που την συνοδεύουν κ.ά.).
- Εικαστικό εργαστήριο: πρακτική και θεωρητική προσέγγιση μιας συγκεκριμένης μορφής τέχνης (κεραμικής, ψηφιδωτού, αγιογραφίας, κ.λπ.), μελέτη κινημάτων και τεχνοτροπιών, συγκρότηση ομάδας αισθητικής παρέμβασης στον χώρο του σχολείου κ.λπ.
- Λογοτεχνικό εργαστήριο: μελέτη λογοτεχνικών ρευμάτων, δημιουργιών, έργων, καθώς και δημιουργική γραφή.
- Προγράμματα προώθησης της ανάγνωσης
- Μαθητικός τύπος: έκδοση εφημερίδας ή περιοδικού σε έντυπη ή και ηλεκτρονική μορφή. Η δραστηριότητα αυτή, για να συνιστά πρόγραμμα, προϋποθέτει συγκεκριμένη συντακτική ομάδα μαθητών, η οποία θα έχει την ευθύνη της συγκέντρωσης, επιλογής, σύνταξης και παρουσίασης της ύλης. Ένα μαθητικό έντυπο, ανάλογα με τον χαρακτήρα του, παρακολουθεί την επικαιρότητα, τα τοπικά και παγκόσμια γεγονότα, περιλαμβάνει συνεντεύξεις, ανταποκρίσεις, παρουσιάσεις, ανακοινώσεις, κ.ά. Δεν αποτελούν πρόγραμμα

τεύχη που συγκεντρώνουν τις συνθετικές εργασίες των μαθητών κατά την διάρκεια της σχολικής χρονιάς ή παρουσιάζουν απλώς τις δραστηριότητες της σχολικής μονάδας.

- Παιδί και παιχνίδι
- Λέσχη φωτογραφίας: γνωριμία με την τέχνη και τεχνική της φωτογραφίας, πρακτική άσκηση με αφορμή συγκεκριμένο θέμα και στόχο τον συνδυασμό θεωρίας και πράξης.
- Θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπικής ιστορίας και μυθολογίας (αρχιτεκτονική κληρονομιά μιας περιοχής, μνημεία, μουσεία), θέματα κοινωνικά (ρατσισμός, πρόσφυγες) με προσέγγιση μέσω των διαφόρων μορφών τέχνης (πολιτιστικά στοιχεία των μεταναστών και προσφύγων, όπως τραγούδια, χοροί, έθιμα), θέματα λαογραφικά (ήθη, παραδόσεις, παιχνίδια) κ.λ.π.
- Δημιουργία ντοκιμαντέρ με θέματα όπως πορτραίτα προσωπικοτήτων, θέματα της τοπικής κοινωνίας ή της καθημερινής ζωής κλπ.
- Κινηματογραφική Λέσχη: γνωριμία με την τέχνη και την τεχνική του κινηματογράφου μέσα από τις προβολές ταινιών, αφιερώματα σε σκηνοθέτες, πρακτική άσκηση δημιουργίας κινηματογραφικού ή διαφημιστικού σποτ κ.λπ.
- Ανθρώπινα Δικαιώματα μέσα από τον πολιτισμό και τις τέχνες.
- Πολιτιστικά προγράμματα που εντάσσονται στο έτος του Ενεργού Πολίτη
- Άλλα καινοτόμα πολιτιστικά προγράμματα.